

บทที่ 5 บัญชีรายได้ประชาชาติ

ระบบบัญชีแห่งชาติ

- บัญชีประชาชาติหรือบัญชีรายได้ประชาชาติ
"วิเคราะห์สถานการณ์ทางเศรษฐกิจและวาง
นโยบายเศรษฐกิจของภาครัฐและภาคเอกชน"
- บัญชีเศรษฐกิจเงินทุน
- บัญชีดุลการชำระเงิน
- บัญชีงบดุลแห่งชาติ
- ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต

กระแสการหมุนเวียนของระบบเศรษฐกิจ

- เป็นพื้นฐานของการทำความเข้าใจเกี่ยวกับรายได้ประชาชาติ
- หมายถึง การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ รวมถึงปัจจัยการผลิต
- โดยมีเงิน ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนของระบบเศรษฐกิจ
- ยิ่งมีการเปลี่ยนมือของเงินมากเท่าใด รายได้รวมของทั้งระบบเศรษฐกิจจะเพิ่มขึ้นเท่านั้น

ความหมาย

หน่วยเศรษฐกิจ: ผู้ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น ผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้บริโภค

ภาคเศรษฐกิจ: การรวมหน่วยเศรษฐกิจต่างๆ ที่มีบทบาท หน้าที่ และเป้าหมายเหมือนกันเข้าด้วยกัน เช่น ภาคครัวเรือน ภาคธุรกิจ ภาครัฐบาล ภาคต่างประเทศ

ภาคเศรษฐกิจ

– ภาคครัวเรือน

เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตคือ แรงงาน ที่ดิน ทุน
ผู้ประกอบการ ได้ค่าตอบแทนเป็น ค่าจ้าง ค่าเช่า
ดอกเบี้ย กำไร

– ภาคธุรกิจ

เป็นผู้ผลิตสินค้าและบริการ และจำหน่าย

– ภาครัฐบาล

:รายได้มาจากการเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมต่างๆ

:รายได้จากรัฐวิสาหกิจ และการกู้ยืม

:รายจ่าย เพื่อการลงทุนสร้างสาธารณูปโภค

ซื้อสินค้าจากภาคธุรกิจและครัวเรือน

– ภาคต่างประเทศ

:รายได้จากการส่งออกสินค้าและบริการ

:รายจ่ายจากการนำเข้าสินค้าทุน และบริโภค

ยังมีการเคลื่อนย้ายทุนและปัจจัยการผลิตอื่นๆ
ระหว่างประเทศ

ระบบเศรษฐกิจโดยทั่วไปมี 2 ส่วน

- ส่วนรั่วไหล (leakage)

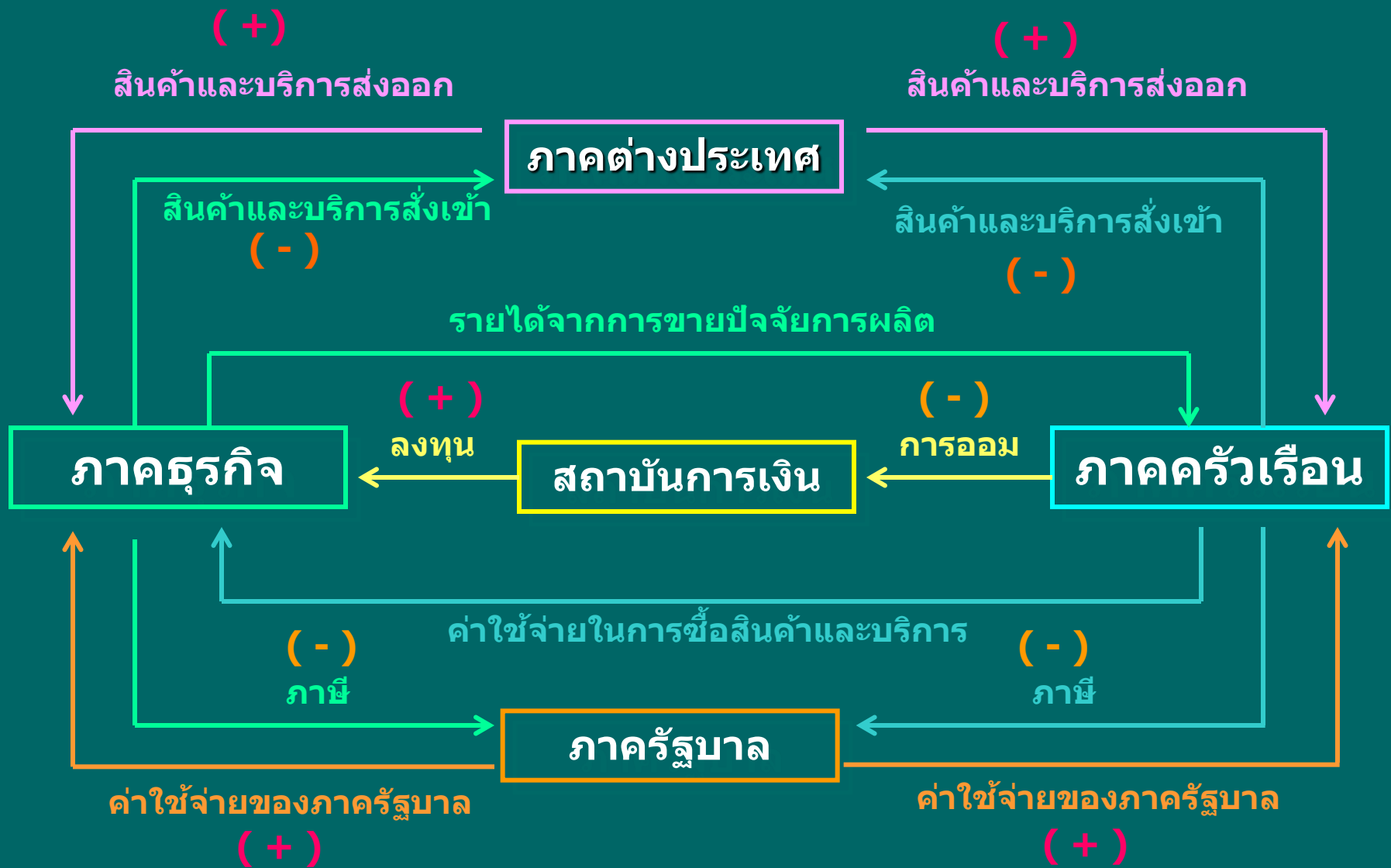
หมายถึงรายได้ส่วนที่รั่วไหลออกนอกระบบ ทำให้รายได้ที่หมุนเวียนลดลง ได้แก่

- การออมของภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจ
- ภาษี
- นำเข้า
- การไหลออกของเงินทุนไปยังต่างประเทศ

- ส่วนอัดฉีด (Injection)

หมายถึง รายได้ที่เพิ่มเข้ามาในระบบ ทำให้รายได้หมุนเวียนเพิ่มขึ้น ได้แก่

- การบริโภค
- การลงทุนของภาคธุรกิจ และภาครัฐบาล
- ส่งออก
- การไหลเข้าของเงินทุนจากต่างประเทศ

ความหมายและการคำนวณรายได้ประชาชาติ

ความหมาย

มูลค่าของสินค้าและบริการ **ขั้นสุดท้าย** ที่ประเทศผลิตได้ในระยะเวลาหนึ่ง(โดยปกติคิดระยะเวลา 1 ปี)

การคำนวณรายได้ประชาชาติ สามารถหาได้ 3 วิธี

1. วิธีคำนวณด้านผลผลิต (Product approach)
2. วิธีคำนวณด้านรายจ่าย (Expenditure approach)
3. วิธีคำนวณด้านรายได้ (Income approach)

การคำนวณด้านผลผลิต

การคำนวณด้านผลผลิต ได้แก่การหาผลรวมของมูลค่าของสินค้า **ขั้นสุดท้าย** ที่ประเทศผลิตขึ้นได้ในระยะเวลา **1 ปี** สามารถหาได้ **2 วิธี** ดังนี้

1. คิดเฉพาะมูลค่าสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย (final goods)
2. คิดผลรวมของมูลค่าเพิ่ม (value added) ของแต่ละขั้นตอนการผลิตเพื่อขจัดปัญหาการนับซ้ำ

มูลค่าเพิ่ม = มูลค่าขาย - มูลค่าวัตถุดิบหรือสินค้าชั้นกลาง

การคำนวณรายได้ประชาชาติโดยวิธีรวมมูลค่าเพิ่ม

ชั้นการผลิต	มูลค่าขาย (ก)	มูลค่าสินค้าขั้นกลาง (ข)	มูลค่าเพิ่ม (ก - ข)
ข้าวสาลี	4	0	4
↓			
แป้ง	6	4	2
↓			
ขนมปัง	20	6	14
รวม	30	10	20

มูลค่าผลผลิต

วิธีการคำนวณด้านรายจ่าย

1. รายจ่ายเพื่อการบริโภคของภาคเอกชนภายในประเทศ (C)

- เป็นรายจ่ายที่มีสัดส่วนมากที่สุดของรายจ่ายทั้งหมดประมาณ 55 %
- รายจ่ายในการซื้อสินค้าถาวรขั้นสุดท้าย (durable goods)
- รายจ่ายในการซื้อสินค้าไม่ถาวรขั้นสุดท้าย (non durable goods)
- รายจ่ายค่าบริการ เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าชมภาพยนตร์

2. รายจ่ายเพื่อการลงทุนของภาคเอกชนภายในประเทศ (I)

- รายจ่ายเพื่อการก่อสร้างใหม่
- รายจ่ายเพื่อซื้อเครื่องมือเครื่องจักร
- ส่วนเปลี่ยนแปลงสินค้าคงเหลือ
- ไม่รวมการลงทุนในซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดรอง

3. รายจ่ายในการซื้อสินค้าและบริการของภาครัฐบาล (G)

- รายจ่ายในการซื้อสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย
- ไม่รวม รายจ่ายที่เป็นเงินโอน เช่น เงินบำนาญ เงินสวัสดิการ

4. การส่งออกสุทธิ (X - M)

ดังนั้น รายได้ประชาชาติ = $C + I + G + (X - M)$

วิธีการคำนวณด้านรายได้

- การคำนวณรายได้รวมทั้งหมดซึ่งเจ้าของปัจจัยการผลิตได้รับได้แก่ ค่าจ้าง ค่าเช่า ดอกเบี้ย และกำไร
- จะรวมเฉพาะรายได้หรือผลตอบแทนจากปัจจัยการผลิตที่มีส่วนช่วยให้การผลิตสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น
- จึงไม่รวมเงินที่ได้รับมาเปล่าๆ เพราะถือว่าเป็นเพียงการโอนอำนาจซื้อจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งเท่านั้น
เรียกว่า " เงินโอน" เช่นเงินสงเคราะห์ บริจาค เงินบำนาญ บำนาญ เงินประกันสังคม เงินถูกลอตเตอรี่

วิธีการคำนวณด้านรายได้

1. ค่าจ้างเงินเดือนและเงินทดแทนอื่นแก่ลูกจ้าง

- รายได้ที่อยู่ในรูปตัวเงิน เช่น เงินเดือน ค่าจ้างรายวัน
- รายได้ที่ไม่ได้อยู่ในรูปของเงิน เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าเช่าพัก

2. รายได้ที่เอกชนได้รับในรูปของค่าเช่า

- รวมทั้งค่าเช่าที่เจ้าของใช้ประโยชน์เองด้วย
- ไม่รวมค่าเช่าที่อยู่ในรูปของบริษัทในรายการนี้

3. กำไรและรายได้ของกิจการที่ไม่อยู่ในรูปของบริษัท เช่น ผู้ประกอบอาชีพอิสระ ห้างหุ้นส่วน ร้านค้า สหกรณ์

4. ดอกเบี้ยสุทธิ

- ดอกเบี้ยที่เอกชนได้รับ **ไม่รวม**ที่ได้รับจากรัฐบาลและการปล่อยกู้ให้เพื่อการบริโภค

5. ค่าเสื่อมราคา

6. กำไรของบริษัทก่อนหักภาษี

- ประกอบด้วย เงินปันผล ภาษีเงินได้บริษัท และ กำไรที่ยังไม่ได้จัดสรร

7. ภาษีทางอ้อมธุรกิจ

- เช่น ภาษีสรรพสามิต ภาษีการขาย ภาษีศุลกากร เป็นต้น

ความหมายของรายได้ประชาชาติ

1. ผลิตภัณฑ์ในประเทศเบื้องต้น (GDP)

มูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ประเทศผลิตได้ภายในประเทศเป็นหลัก

$$\text{GDP} = C + I + G + (X - M)$$

2. ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (GNP)

มูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ประเทศผลิตได้โดยใช้พลเมืองของประเทศเป็นหลัก

$$\text{GNP} = \text{GDP} + (\text{รายได้สุทธิจากต่างประเทศ})$$

รายได้สุทธิจากต่างประเทศ

= รายได้ที่ได้รับจากปัจจัยการผลิตของไทยในต่างประเทศ

– รายได้ที่ได้รับจากปัจจัยการผลิตของชาวต่างชาติในไทย

ความหมายของรายได้ประชาชาติ

3. ผลิตภัณฑ์ในประเทศสุทธิ (NDP)

ในการผลิตสินค้าจำเป็นต้องใช้เครื่องจักรในการผลิต และในแต่ละปีเครื่องจักรจะเกิดการสึกหรอ ดังนั้นถ้าต้องการเฉพาะส่วนของผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิต้องหักค่าเสื่อมราคาออก

$$\text{NDP} = \text{GDP} - \text{ค่าเสื่อมราคา}$$

4. ผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิ (NNP)

ในทำนองเดียวกัน

$$\text{NNP} = \text{GNP} - \text{ค่าเสื่อมราคา}$$

5. รายได้ประชาชาติ (NI หรือ NNP at factor cost)

เนื่องจากรายได้ประชาชาติจำเป็นต้องคิดในราคาปัจจัยการผลิต

$$\text{NI} = \text{NNP} - \text{ภาษีทางอ้อมธุรกิจ}$$

ความหมายของรายได้ประชาชาติ

6. รายได้ส่วนบุคคล (PI)

เป็นรายได้ที่เจ้าของปัจจัยการผลิตได้รับจริงๆ

$$PI = NI - (\text{รายได้ที่ผู้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตไม่ได้รับ}) + (\text{รายได้ที่ผู้เป็นเจ้าของการผลิตได้รับ})$$

$$PI = NI$$

$$= (\text{ภาษีประกันสังคม} + \text{ภาษีรายได้บริษัท} + \text{กำไรที่ยังไม่ได้จัดสรร}) + (\text{เงินโอน} + \text{ดอกเบี้ยที่เอกชนได้รับจากรัฐบาล})$$

ความหมายของรายได้ประชาชาติ

7. รายได้ที่ใช้จ่ายได้จริง (DI)

- เป็นรายได้ที่เจ้าของปัจจัยการผลิตสามารถนำไปจับจ่ายใช้สอยได้จริง

$$DI = PI - \text{ภาษีเงินได้ส่วนบุคคล}$$

8. รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล (per capita income)

- เป็นรายได้ที่แท้จริงเฉลี่ยต่อคน
- เนื่องจากแต่ละประเทศมีจำนวนประชากรไม่เท่ากัน
- ใช้เพื่อแสดงความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ

$$\text{เช่น รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล} = GNP / \text{จำนวนประชากรของประเทศ}$$

รายได้ประชาชาติที่เป็นตัวเงินกับรายได้ประชาชาติที่แท้จริง

รายได้ประชาชาติที่เป็นตัวเงิน (Money GDP หรือ Nominal GDP)

เป็นการคำนวณผลรวมของมูลค่าสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ระบบเศรษฐกิจผลิตได้ ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ณ ราคาปัจจุบันหรือราคาตลาด

รายได้ประชาชาติที่แท้จริง (Real GDP)

เป็นการคำนวณผลรวมของมูลค่าสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ระบบเศรษฐกิจผลิตได้ ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยใช้ราคา ณ ปีฐาน (มีราคาคงที่โดยใช้ดัชนีราคา) เข้ามาปรับในการคำนวณ ทั้งนี้เพื่อขจัดปัญหาความผันผวนของราคาตลาดในแต่ละปี

*ปีฐานคือปีที่มีภาวะปกติ

ปีที่ 1

	ปริมาณ	ราคา	มูลค่า
ส้ม	100,000	8.00	800,000
เสื้อผ้าสำเร็จรูป	5,000	250	1,250,000
Money GDP			2,050,000

ปีที่ 2

	ปริมาณ	ราคา	มูลค่า
ส้ม	100,000	8.50	850,000
เสื้อผ้าสำเร็จรูป	5,500	250	1,375,000
Money GDP			2,225,000

การคำนวณรายได้ประชาชาติที่แท้จริง

$$\text{Real GDP} = \frac{\text{Money GDP}}{\text{GDP deflator}} \times 100$$

ดัชนีราคาผู้บริโภค (Consumer Price Index: CPI)

เป็นเครื่องมือวัดการเปลี่ยนแปลงระดับราคาสินค้าและบริการที่ผู้บริโภคใช้จ่ายโดยทั่วไป

ข้อแตกต่างระหว่าง GDP deflator กับ CPI Index คือ

- GDP deflator วัดระดับราคาสินค้าและบริการที่ประเทศผลิตได้
- CPI Index วัดระดับราคาสินค้าและบริการที่ผู้บริโภคใช้จ่ายโดยทั่วไป

ความสำคัญและประโยชน์ของรายได้ประชาชาติ

- ทำให้ทราบถึงความสามารถในการผลิตของแต่ละสาขาการผลิต
- ทำให้ทราบถึงโครงสร้างการใช้จ่ายของภาคครัวเรือน ภาคธุรกิจ ภาครัฐบาล และภาคต่างประเทศ
- ทำให้ทราบถึงระบบโครงสร้างรายได้จากการเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต ต่างๆ เช่น แรงงาน ที่ดิน ทุน และผู้ประกอบการ
- ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เช่น การกำหนดเป้าหมายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การค้าต่างประเทศ
- ใช้เปรียบเทียบฐานะทางเศรษฐกิจในระยะเวลาเดียวกันและแตกต่างกัน

ข้อพึงระวังในการวิเคราะห์รายได้ประชาชาติ

- รายได้ประชาชาติ ไม่ได้รวม ผลผลิตสินค้าและบริการที่ไม่ผ่านตลาด เช่น การปลูกผักสวนครัวทานในบ้าน, ทำงานแม่บ้าน
- รายได้ประชาชาติ ไม่ได้รวม ผลผลิตสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย เช่น รายได้จากการค้ายาเสพติด
- รายได้ประชาชาติ ไม่ได้คำนึงถึง การพักผ่อนของแรงงาน สวัสดิการทางเศรษฐกิจ
- รายได้ประชาชาติ ไม่ได้คำนึงถึง คุณภาพของสินค้าและบริการที่ระบบเศรษฐกิจผลิตได้
- รายได้ประชาชาติ ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงส่วนประกอบของการผลิต ที่มีผลต่อสวัสดิการทางเศรษฐกิจ
- รายได้ประชาชาติ ไม่ได้คำนึงถึงสภาพแวดล้อม ความเสียหายจากการผลิตสินค้าและบริการ